

ОСНОВНІ АСПЕКТИ УЧАСТІ ВЧЕНОГО В АКАДЕМІЧНІЙ МОБІЛЬНОСТІ

Ковальська О.В.

*Національний фармацевтичний університет Міністерства охорони
здоров'я України, вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002, Україна
Університе Варшавський, Центр наук біологічно-хімічних, Польща, вул.
Звірки Вігурі 101, м. Варшава, 02089, Польща
lena05021985@ukr.net*

Вступ. Питання фінансового забезпечення науки в Україні досліджували дуже багато вчених, які звертали увагу на те, що рівень фінансування науки в Україні є вкрай незадовільним і дає їй змогу виконувати лише соціально-культурну функцію. Оскільки в сучасних економічних умовах здається малоймовірним здійснити різке підвищення рівня бюджетного фінансування науки, задачею українських науковців є перехід від базового бюджетного фінансування на більш широке застосовування програмно-цільових та грантових принципів розподілу коштів на проведення наукових досліджень

Мета дослідження. Узагальнити та представити довід участі міжнародних грантах.

Матеріали та методи. Аналіз конкурсних пропозицій представлених міжнародних проєктів.

Результати та їх обговорення. Сьогодні в Україні значно збільшилась кількість пропозицій для участі вчених у міжнародних проєктах. Серед офіційних джерел, що поширюють пропозиції міжнародних країн-партнерів найбільш інформативними є сайт Міністерства освіти і науки України, офіс підтримки молодого вченого, Національний портал міжнародного наукового співробітництва, чат-бот в додатку – telegram – Info-science bot. Моніторинг пропозицій на перелічених вище державних сайтах України дозволив виділити наступні обов'язкові вимоги до претендентів на участь у грантових проєктах: знання англійської мови на рівні не нижче B2, наявність публікацій за актуальними темами досліджень (статей, тез, доповідей) кількістю понад 5, наявність актуального профілю вченого на наукових платформах Linkend, Orcid, досвід участі у міжнародних проєктах, наявність статусу студента, аспіранта PhD, “постдока”, науковця. Знання другої іноземної мови, наявність другої вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент є перевагою.

При написанні заявок на міжнародні гранти на особливу увагу заслуговує розділ “Кошторис”. На рівні суддівських комісій це питання розглядається уважно, вказані суми витрат на заробітну плату, технічне забезпечення (комп'ютер, сканер і т.д.), обладнання, реактиви мають бути реальними, відповідати ринковій вартості, а необхідність придбання чітко обгрунтована змістом проєкту. У випадку не відповідності законодавству (заробітна плата) чи ринковим цінам (реактиви чи обладнання) проєкт буде відхилено без жодних пояснень.

За ознакою участі у грантах всі проєкти можна поділити на заявки, куди нас запрошують знайомі (білатеральні) та гранти, які починаються з пошуку

партнерів до яких ми долучаємося як рівноправні учасник. Білатеральні проекти – це проекти, які не дають великої кількості грошей, але вони створюють чудові можливості для знайомства з партнерами, дають попередній досвід створення грантів, проходження всіх етапів створення заявки. Проте сьогодні вже настав час, коли ми маємо бути ініціативні та створювати цікаві актуальні, інноваційні, щоб вони були конкурентними на міжнародному рівні.

Одним з дієвих інструментів пошуку партнерів відомими у всьому світі портал для пошуку партнерів є програма COST - це чудова можливість для входження молодих вчених до міжнародної спільноти.

Цікавим і поширеним серед науковців різних країн є ENN – портал (ENTERPRISE EUROPE NETWORK). Портал комплексних заявок. Тут можна зареєструватися, шукати партнерів, проводити маркетингові дослідження, реєструвати свої заходи, брати участь у інших заходах. Велику увагу організатори приділяють створенню комплексних заявок, які поєднують зусилля наукових установ, малого та середнього бізнесу та навчальних закладів. Якщо Ви маєте готовий проект, а потребуєте лише фінансування, то зареєструвавшись на порталі зможете знайти партнерів, та отримати фінансову підтримку. Популярним та досить простим у виконанні умов є Міжнародний Вишеградський Фонд (The International Visegrad Fund-IVF) заснований в Братиславі в червні 2000 року державами Вишеградської четвірки (Чехія, Словаччина, Польща та Угорщина) з метою підтримки спільних проектів в галузі культури, освіти і науки. З 2005 року IVF підтримує проекти за участю партнерів з України. Програми підтримки Міжнародного Вишеградського Фонду: Вишеградська стипендіальна програма: магістерська програма для аспірантів і молодих вчених, у віці до 35 років, які працюють над кандидатською дисертацією. У Німеччині досить популярним є фонд Олександра фон Гумбольдта (Alexander von Humboldt Stiftung) – один з найбільших і найстаріших Фондів Німеччини, заснований в 1860 р. Фонд стимулювання академічної співпраці між іноземними та німецькими вченими; розвиток міжнаціонального культурного діалогу та сприяння науковій мобільності. Метою діяльності Фонду є надання стипендій і премій висококваліфікованим вченими з усього світу для проведення досліджень (тематика досліджень – довільна) в Німеччині. На сьогодні, стипендіатами стали 24 344 вчених (в тому числі 43 Нобелівських лауреата). Щорічно Фонд спонсорує близько 2000 досліджень як в, так і за кордоном. Головним і єдиним критерієм при наданні стипендій та присудження премій є наукова кваліфікація претендента (наукові досягнення, наукові публікації в міжнародних журналах і виданнях, якість запропонованого дослідницького проекту).

Висновки. Впровадження конкурсного відбору наукових проектів дає можливість: посилити конкуренцію серед наукових установ; забезпечити перехід від фінансування організацій до фінансування наукових колективів і окремих вчених; зробити колективи вчених менш залежними від адміністрації; більш відповідальними за кінцевий результат; поступово вирівнювати співвідношення між фінансуванням фундаментальних, прикладних досліджень і науково-технічних розробок.